

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie M. B.

oskarżonego z art. 177 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 listopada 2023 r.,

skargi obrońcy

na wyrok Sądu Okręgowego w L.

z dnia 9 maja 2023 r., sygn. akt XI Ka 42/23,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w L.

z dnia 29 września 2022 r., sygn. akt II K 580/19 i przekazujący

sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

I. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L. w postępowaniu odwoławczym;

II. zwraca oskarżonemu uiszczonej opłatę od skargi w kwocie 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 29 września 2022 r., II K 580/19 M.B. został uniewinniony od popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k., a wydatkami postępowania obciążono Skarb Państwa.

Na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 9 maja 2023 r., XI Ka 42/23 uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w L.

Skargę na ten wyrok złożył obrońca oskarżonego. Zarzucając wyrokowi *„rażące naruszenie prawa procesowego, a to obrazę art. 437 § 2 k.p.k. polegające na uchyleniu zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w L., II Wydział Karny, z dn. 29.09.2022 r. w sprawie o sygn. akt II K 580/19, i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na stwierdzenie konieczności ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, podczas gdy w realiach sprawy taka przesłanka przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie zachodzi ze względu na prawidłowe przeprowadzenie przez Sąd I instancji wszystkich dowodów mających znaczenie dla rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy oraz dokonanie prawidłowej ich oceny przy jednoczesnym braku powodów, dla których wymagałyby one powtórnego przeprowadzenia w sprawie”*, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L.

W pisemnym stanowisku co do skargi prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest oczywiście zasadna, co musi skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L. w postępowaniu odwoławczym. Rację ma bowiem skarżący, że do uchylenia zaskarżonego apelacjami wyroku sądu pierwszej instancji doszło na skutek naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. Z przepisu tego wynika jasno, że do uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji może dojść tylko wtedy, gdy sąd odwoławczy stwierdzi z urzędu lub na skutek zarzutu wniesionej apelacji zaistnienie uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k., albo gdy wymaga tego norma zawarta w art. 454 § 1 k.p.k. lub gdy jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Z uzasadnienia

zaskarżonego skargą kasatoryjną wyroku wynika, że formalnie wskazano jako przyczynę uchylenia wyroku przepis art. 454 § 1 k.p.k., choć już uzasadnienie tego wyroku wskazuje jednoznacznie, iż powodem uchylenia wyroku jest konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Uwzględniając apelację prokuratora z zarzutem obrazy art. 7, art. 170 § 1 pkt 5 i § 1a k.p.k. oraz art. 366 § 1 k.p.k. (ograniczając rozpoznanie tylko tej apelacji - art. 436 k.p.k.), sąd odwoławczy z jednej strony wskazał na naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów (zwłaszcza w kontekście opinii biegłego), podkreślając – w kontrze do wniosków opinii biegłego – zignorowanie dowodów osobowych, tj. świadków, którzy widzieli pokrzywdzonego jadącego rowerem (świadków tych przesłuchano przed sądem pierwszej instancji), a także pominięcie zeznań świadka A. S. oraz opinii technicznej roweru, by jednak w zapatrywaniach prawnych i wskazaniach co do dalszego postępowania (rubryka 1.9.2.) stwierdzić, iż „należy w całości przeprowadzić postępowanie dowodowe”. W tej części uzasadnienia wskazano na konieczność przesłuchania oskarżonego, świadków zdarzenia na określone okoliczności (choć byli oni już słuchani przed sądem pierwszej instancji w tym zakresie, co trafnie zauważa w skardze obrońca oskarżonego), ustalenie warunków pogodowych a ponadto o rozważenie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego (nowej lub uzupełniającej). Zawarto także uwagę o konieczności przeprowadzenia innych dowodów z urzędu lub na wniosek, choć nie wiadomo jakie dowody miał na myśli sąd drugiej instancji. W uzasadnieniu znalazło się także stwierdzenie, że pozostałe dowody osobowe mogą zostać ujawnione w trybie art. 442 § 2 k.p.k. Kwestia przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego była już przedmiotem wielu orzeczeń Sądu Najwyższego, w tym także uchwały siedmiu sędziów z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19487. Sąd Najwyższy stwierdził w tej uchwale, że: *„Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zdanie drugie in fine k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej*

instancji”. Z uzasadnienia tej uchwały wynika, iż konieczność ponownego przeprowadzenia wszystkich dowodów wystąpi zazwyczaj, gdy: wszystkie dowody były nieprawidłowo przeprowadzone, jak też, gdy w sprawie w ogóle żaden dowód nie został przeprowadzony przez sąd pierwszej instancji. Odnosząc treść tej uchwały, która zawiera prawidłową wykładnię przesłanki „konieczne przeprowadzenia na nowo przewodu w całości” stwierdzić trzeba, iż wykazane w uzasadnieniu sądu odwoławczego okoliczności absolutnie nie mieszczą się w tak pojmowanej przyczynie uchylenia zaskarżonego apelacjami wyroku sądu pierwszej instancji. Sąd odwoławczy nie zakwestionował przecież procesowej skuteczności postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji, a tylko uznał, że ocena dowodów była w części wadliwa, dokonana – w jego ocenie - z obrazą art. 7 k.p.k. Co więcej, w istocie podkreślił potrzebę powtórzenia tylko niektórych dowodów osobowych, co przecież mógł uczynić w postępowaniu odwoławczym, przeprowadzając uzupełniające postępowanie dowodowe, tak zresztą jak i dopuszczając nową opinię lub uzupełniając poprzednią. Skoro znaczna część dowodów mogła zostać ujawniona w trybie art. 442 § 2 k.p.k., to oczywiste jest, że przepis art. 437 § 2 k.p.k. nie mógł stanowić podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku, bo przecież sąd drugiej instancji nie stwierdził także, iż oskarżony powinien zostać skazany za to przestępstwo, ani także nie stwierdził istnienia uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k.

Z tych wszystkich powodów konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Jeśli przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd odwoławczy uzna, że konieczne jest uzupełnienie postępowania dowodowego, to powinien to postępowanie uzupełnić i przeprowadzić takie dowody. Dopiero wtedy, gdy takie dowody będą wskazywały na konieczność skazania oskarżonego, będzie mógł uchylić zaskarżony wyrok w oparciu o art. 454 § 1 k.p.k.

[M.S.]

[ał]

